СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 246. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 17-го грудня 1946. No. 246. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 17, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ВИГОТОВИВ ПЛАН ПРОМИСЛОВО-РОБІТНИЧОГО МИРА

Щоб осягнути найвищий мир у відносинах між підприємцями й робітниками не на підставі примусу, а на підставі добровільного порозуміння, Дорадча Комісія Посередничої Служби Робітників-Підприємців у Злучених Державах випрацювала вже план такого порозуміння. План обіймає чотири способи мирного порозуміння, опертого на добрій волі без ніякого примусу збоку уряду. Мають бути покликані до життя спеціяльні посередники, дальше передбачені переговори трьох чинників, а це робітників, господарів і представників уряду; опісля йде добровільне мирове мирове судівництво і дорадчі тіла на випадок конечности. Засадою в цьому плані є, щоб система свобідного торгу між посвареними сторонами могла бути успішною. Головне змагання уряду є, щоб виключити який небудь примус, а представники уряду щоб лише були помічними при переговорах між сторонами вчасі спорів. Цей план оприлюднила згадана Дорадча Комісія після довгих розмов з представниками робітничих організацій та підприємців.

МОРЕЙ ЗА ПОЛІТИКУ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ БЕЗ ПІДВИШКИ ЦІНИ.

Предсідник Конгресу Промислових Організацій (СІО) звернувся до президентської Ради Економічних Дорадників з домаганням, щоб ця Рада приняла програму СІО для підвишки платень без підвищування цін як постійну економічну політику краю. Рада Економічних Дорадників має скласти президентові Труманові звіт з теперішніх економічних проблем в середу.

У понеділок 16 грудня зїхалися до Питсбурга найчільніші представники СІО на цілотижневи наради, щоб в імені 2,350,000 робітників предложити підприємцям свої домагання в робітничих справах на наступний рік. Головними представниками робітництва на цих нарадах є Филип Морей від сталевих робітників і Волтер Рутерс від автомобілевих робітників. Морей домагається 25% підвишки, а Рутерс півтора відсотка менше.

ПІДПРИЄМЦІ ПРИЗНАЮТЬ КОНЕЧНІСТЬ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ.

Важніші підприємці з Середнього Заходу признають, що треба признати загальну підвишку робітникам у висоті 7—10% в теперішньому часі, щоб не допустити до поновної повені страйків. Підприємці признають, що біжучий рік був добрим роком для зисків і тому робітникам належиться підвишка.

МОЖНА БУДЕ БУДУВАТИ НОВІ ДОМИ.

Президент Труман скасував у суботу 14 грудня великі обмеження для загальної розбудови домів і цим отворив можливості для всіх громадян набути дім для себе. Знесення обмежень находиться в розбудовчім федеральнім плані на рік 1947 на підставі якого приватні підприємці будуть могти будувати доми не лише для ветеранів, але і для цивільних людей. Дотепер було обмеження, що новий дім може бути збудований, коли його ціна не перевищає $10,000. Тепер таких обмежень вже нема і можна буде дістати будівельні матеріяли без перепон. — Проти плану Трумана виступили ветеранські організації і давніші федеральні урядовці, які мали в своїх руках адміністрацію будови нових домів.

АРЕШТОВАНО ПОСЕРЕДНИКА ДЛЯ ВИГРИ В КОПАНОГО МЯЧА.

В неділю 15 грудня виявився скандал серед професійних грачів в копаного мяча. У Ню Йорку відбувся змаг у цій грі між нюйорською дружиною Джайентс і шікаґівською Берс. Як звичайно, багато прихильників одної й другої дружини поклали значні заклади на це, хто виграє. Один професійний посередник склав план, щоб перехилити перемогу на бік шікаґівців в такий спосіб, що хотів підкупити двох нюйорських провідник грачів, сумою по $5,000 щоб вони нарочно довели до прогри своеї дружини. Одначе оба не дали перекупитися і гра пішла правильно. Коли про цю справу довідався прокуратор змісця арештував посередника за намагане підкупство. Арештований посередник називається Алвин Парис, а грачі, що не дали підкупитися: Мерлі Гейпс і Френк Фільчак.

МАЙНЕРИ ЩЕ НЕ ДІСТАЮТЬ ПІДМОГИ З ДОБРОДІЙНОГО ФОНДУ.

Після сімох місяців, від коли встановлено фонд добродійності в новім контракті для копальників вугілля, складено вже до каси фонду десять з половиною міліонів долярів, одначе досі ще ніхто не дістав підпоги з цього фонду, як про це звідомляють з банку Нешенел Сіті Бенк оф Ню Йорк.

В обороні прав українського народу; народні віча американських українців в Шікаґо і Рачестер

Старанням Ліґи американців українського походження, українських парохій та американсько-українських ветеранів в Шікаґо, відбулося там в неділю дня 15-го грудня в залі Шопен Скул Народне Віче в справі положення українського народу. На вічу, на якому виступили цілий ряд місцевих і запрошених промовців, м. і. голова Українського Конгресового Комітету Америки Степан Шумейко та редактор Свободи д-р Лука Мишуга, було приявних біля 1000 осіб та зложено 1,600 долярів на політичну акцію для оборони прав українського народу, яку веде Український Конгресовий Комітет. Ухвалено відповідні резолюції.

Того самого дня відбулося Народне Віче теж у Рачестер. На вічу, крім місцевих бесідників та запрошених гостей, виступив з промовою касієр Українського Конгресового Комітету Дмитро Галичин. Віче, на якому було приявних біля 400 осіб, відбулося в церковній залі і закінчилося ухваленням відповідних резолюцій та збіркою на політичну акцію в обороні прав українського народу.

БИРНС БУВ ГОТОВИЙ ЗАКЛЮЧИТИ МИР БЕЗ УЧАСТИ СОВЄТІВ.

Розглядаючи причини несподіваного звороту в тактиці Совєтів у переговорах вчасі конференції Ради Міністрів в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку, браття Алсопи, кореспонденти газети Герлад-Трибюн виявляють, що це не сталося припадково, але на підставі тактики секретаря стейту Бирнса ще від весни біжучого року. Вершком успіхів Бирнса була його приватна розмова з совєтським мініністром Вячеславом Молотовом дня 25. листопада. Тоді Бирнс чувся вичерпаний безупинним опором совєтського делегата Федора Ґусева і заявив отверто Молотову, що совєтська тактикавиказує не намір до мира, а втіху з безупинних торгів. Тому, що Америка хоче осягнути мир, а не бавитися ефектами в торгах, Бирнс заявив, що він буде заключувати мирові договори з поодинокими державами без участі Совєтів. Молотов не був цим здивований, лише отверто сказав, що маршал Тіто звернувся до Совєтів у справі Трієсту, Совєти обіцяли йому поміч і з цього вийшли труднощі. На це Бирнс відповів, що Америка не може бути вязана обіцянками поодиноких потуг, які беруть участь в конференції, коли ці обіцянки зроблено без порозуміння з усіми контрагентами. Дальше сказав Бирнс, що Америка вже не має в чім дальше уступати і тому буде триматися цього, що вже рішено в справі Трієсту.

Відложено наради Загального Зібрання Обєднаних Держав

Дня 16-го грудня зараз після півночі та після ухвалення цілого ряду резолюцій, відложено дальші наради Загального Зібрання Обєднаних Держав. Президент Загального Зібрання Генрі Спаак виголосив кінцеву промову, підсумовуючи успіхи нарад Загального Зібрання протягом вісімох тижнів сесії. За найбільший успіх вважається прийняття резолюції в справі загального роззброєння. Генрі Спаак висловив надію, що довершена праця Загального Зібрання О.Д. дасть великий вклад в організацію світового мира. На останньому засіданні ухвалено ще цілий ряд резолюцій, до яких м. і. належать: Потвердження статуту Міжнародної Організації для скитальників (IPO) більшістю 30 голосів проти 5 голосів совєтської опозиції; Одноголосно прийнято Сіям як 55 члена Організації О.Д.; Більшістю 35 голосів проти 14 відкинено пропозицію Совєтської України, щоби чергова сесія Загального Зібрання О.Д. відбулася в Европі, та інші. На закінчення сесії кінцеве слово забирав, крім президента Загального Зібрання Генрі Спаака, теж голова американської делегації Остен.

ПРИЙНЯТО РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ СТАТУТУ IPO.

Загальне Зібрання Обєднаних Держав на своєму засіданні дня 15-го грудня прийняло статут Міжнародної Організації для Скитальників (IPO) та передало його до одобрення державам-членам О.Д. Резолюцію прийнято більшістю 30 голосів проти 5, при чому 18 членів здержались від голосування. Совєтський Союз і його сателіти — Білорусь, Україна, Польща і Югославія — „билися до останнього", щоб не допустити до ухвалення цеї резолюції. В згаданій резолюції не тільки принімається проект конституції IPO, але теж предвиджується створення підготовчої комісії, яка його здійснила б, взивається держав-членів О.Д., щоб до неї долучилися і потверджується тимчасовий буджет IPO у висоті 4,800,000 долярів на адміністраційні кошта, 151,060,500 долярів на операційні видатки і 5,000,000 долярів на широку переселенчу акцію. Прийняття цеї резолюції треба завдячувати головним чином пані Рузвелт, представниці Злучених Держав, що була головним бесідником в користь резолюції, головним противником якої був Андрей Ґромико в імені Совєтського Союзу. Канада і Бразилія були головними сторонниками Злучених Держав, а Югославія і Совєтська Україна піддержували Совєтський Союз. Кілька хвилин після сесії Загального Зібрання О.Д., Канада і Злучені Держави були перші, що підписали проект конвенції про створення IPO. Перший підписав в імені Канади її державний секретар Пол Мартін, півгодини після півночі дня 16-го грудня, а дві хвилини після нього підписав від імені Злучених Держав голова американської делеґації Ворен Р. Остин. Обидва ці державні мужі підписали теж другу конвенцію, яка передвиджує створення окремої комісії, що мала б перевести конституцію IPO в життя. Підчас дебат недвозначно заявились за статутом IPO: Злучені Держави, Канада, Бразилія, Бельгія, Китай, Франція, Мексико, Норвеґія і Велика Британія. Вони теж дадуть 73.5% вкладу в буджет IPO. Совєти та їх сателіти дальше повторювали свої обвинувачення про „гітлерівських агентів", „военних злочинців" і т. п.

ТРИ АМЕРИКАНСЬКІ ВЧЕНІ, ЩО ДІСТАЛИ НАГОРОДУ НОБЛЯ.—З Ню Йорку полетіли літаком до Швеції, щоб дістати славну нагороду Нобля такі американські науковці: д-р Герман Ж. Мілер, що дістав нагороду за праці на полі медицини та фізіології, з Індіана Юніверзіті; д-р Джеймс Б. Сомер, за хемічні досліди, Корнел Юніверзіті; д-р Персі В. Бріджмен, за праці на полі фізики, Гарвард Юніверзіті.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІБРАННЯ О.Д. ПРИЙНЯЛО РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Загальне Зібрання О. Д. на своєму передостанньому засіданні прийняло одноголосно резолюцію в справі загального розброєння в світі, що може довести теж заборони атомової бомби та іншої зброї масового знищення. Ухвалення цеї резолюції вважається найбільшим досягненням теперішньої сесії Загального Зібрання Обєднаних Держав.

НЮ ЙОРК ВИБРАНО НА ПОСТІЙНИЙ ОСІДОК ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Загальне Зібрання О. Д. ухвалило більшістю 46 голосів проти 7 вибрати Ню Йорк на постійний осідок Обєднаних Держав, принімаючи оферту Джана Д. Ракефеллера, який відпускає на ту ціль свою посілість здовж Іст Рівер. Проти цеї пропозиції були головно арабські держави.

ЮГОСЛАВІЯ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ АВСТРІЙСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ.

З Білгороду повідомляють, що на найблищій конференції в справі мирового договору з Німеччиною та Австрією, яка почнеться в Москві 10-го березня, Югославія задумує видвигнути територіяльні домагания до Австрії. Рівночасно повідомляють, що на випадок прилучення до Югославії італійського міста Поля, яке їй признано мировим договором, 29,000 мешканців цего міста (на всіх 32,000) вже зложили прохання, щоб їх пересилити до Італії.

МОСКВА ТВЕРДИТЬ, ЩО АМЕРИКАНЦІ СКРИВАЮТЬ ПАВЕЛІЧА.

Орган югославської комуністичної партії „Борба" передає за „Ізвєстіями" повідомлення совєтської пресової агенції ТАСС, в якому кажеться, що Анте Павеліч, колись голова створеної з ласки Гітлера „незалежної" хорватської держави, „користає з гостинності американських окупаційних властей в Австрії". Базою повідомлення мало послужити інтерню одного швайцарського кореспондента, яке він мав мати з Павелічом в приявності американських старшин в Ґрацу, після того, як Павеліча туди перевезено з Риму через Відень. Діло тільки в тому, пишеться в американських коментарах до цего повідомлення, що Ґрац лежить в британській окупаційній зоні.

КРІЗА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

З Парижа повідомляють, що нововибраному франузькому премієрові Леонові Блюмові ще досі не пощастило створити нового уряду, в якому взяли б участь всі пять головні політичні партії. Леон Блюм продовжує свої переговори з провідниками поодиноких партій і сподіються, що листу нового уряду він предложить парламентові в найблищий вівторок, без огляду на те, як закінчаться його переговори з партіями.

НЕ ХОТЯТЬ ЧАСТИНИ, ТІЛЬКИ ЦІЛОЇ ҐРЕЦІЇ.

„Верховне командування" грецьких партизанів — повідомляють з Білгороду — заперечує обвинувачення грецького премієра Тсальдаріса, що піддержувані Югославією, Болгарією й Альбанією комуністичні партизани в грецькій Македонії хотіли б створити з цеї провінції автономну державу. Командант цих партизанів заявив, що там твориться „грецька демократична армія" з метою боротьби проти терористичного й однопартійного панування" премієра Тсальдаріса.

ПОГОЛОСКИ ПРО КОРОЛІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ.

З Лондону поширюється поголоску, що британська престолонаслідниця принцеса Єлисавета вийде замуж за грецького принца Филипа. Додається, що офіціяльне повідомлення про майбутне королівське весілля здержується ще тільки з огляду на хвилеве політичне положення в Греції.

ПРИВЕРТАЄТЬСЯ ЛАД В ІРАНІ.

Після капітуляції просовєтських „демократичних сил" в автономній провінції Азербейджан та після опанования її військами центрального уряду, в комунікаті іранської армії з Тегерану говориться теж про капітуляцію Ґаці Могамеда, голови так званої Курдійської республики. Капітуляцію попередили бої місцевих „збройних сил" з частинами центральної армії.

ВІЙНА В КИТАЮ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Громадянська війна в Китаю між націоналістичними й комуністичними військами продовжується зі змінним щастям. В останнім дні комуністичні війська розпочали наступ на місто Юлін, головну націоналістичну базу в провінції Шенсі. Запеклі бої розгортаються теж на інших фронтах. Комуністи проголосили, що вони вважають новий китайський парламент облудним і нелегальним.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ВНУТРІШНІ СПРАВИ"

У міжнародній політиці є така ключка, що дає державам змогу викручуватись у різних для них неприємних справах від відповідальности перед таким міжнароднім тілом, яким є Організація Обєднаних Держав. Цею ключкою є вимога, щоб одна держава не вмішувалась у такі справи другої держави, що є її „внутрішніми" чи там „домашніми". Ця вимога відноситься теж і до втручування збоку Обєднаних Держав, за виїмком агресії. Дивна ця вимога в часі, коли говоримо про „один світ", про „одну світову над-владу", про те, що в модерних часах є просто конечним змодифікувати давні поняття про „суверенні права держави" і резигнувати з деяких прав ради спокою та мирного співжиття між народами.

Тепер так є, що коли б, наприклад, якась держава домагалась, щоб Обєднані Держави провірили у Совєтах невільничу працю, примусові висилки, чи терор енкаведистів як загрозу світовому замиренні й новому ладу в світі, що має бути опертий на охороні прав людини, то Кремль до цього не допустив би, вважаючи такий поступок вмішуванням у „внутрішні справи" Совєтів. Та найдивніше тут це, що Совєти є між першими, що домагаються тепер цілковитого зірвання дипльоматичних зносин з Еспанією збоку усіх держав, що належать до Обєднаних Держав, спираючись на такому, що є нічим іншим, а тільки справжнім вмішуванням у справжні внутрішні справи Еспанії. Не зважаючи на вороже становище до режіму ген. Франка, уряди Злучених Держав та Англії, хоч бажають бачити Еспанію без Франка, теж не хотіли б іти у відношенні до неї задалеко, щоб не виглядало надто виразно, що вони мішаються у її внутрішні справи. Це толкують тим, що ніби Англія та Злучені Держави теж мають у своїм нутрі дещо такого, що можна б їм закинути і що могло б теж давати комусь нагоду домагатись, щоб ті недомагання були прослідженi Обєднаними Державами.

Певно, що поняття „внутрішніх справ" можна розтягати і звужувати, в міру цього, як кому треба. Певно, що може знайтись хтось в Обєднаних Державах, що захоче провірювати відносини в Індії, щоб допекти Англії, чи положення нігрів у Злучених Державах, щоб допекти американцям. Але чи не вартує для добра людства й з таким погодитись, коли б це могло облекшити муки і терпіння соткам міліонів людей, що живуть під терором диктатур і тоталітаризмів? Бо коли виключаємо війну, то прецінь мусимо знайти якісь мирні способи, що гарантували б усім людям на світі свободу! Інакше ніякого мира не буде.

На нашу думку, таки треба втручатись Обєднаним Державам теж й у „внутрішні справи" бодай тих держав, де є терор. Та щоб не було і тут надужить, треба теж добре обдумати, як це „вмішання" має виглядати і щодо яких справ.

Арабсько-Американська Нафтова Спілка

Існує в Злучених Державах підприємство з назвою Арабієн-Амерікен Ойл Компані, яке є власником нафтових концесій на 250,000,000 акрах казочної землі в державі Савді Арабія в Малій Азії. Ця компанія була зорганізована підприємствами Тексас Ойл Компані і Стандард Ойл Компані оф Каліфорнія, а до неї має тепер приступити ще Стандард Ойл Компані оф Ню Джерзі і Соконі-Вейкюом Компані, — ця остання це придумана назва від початкових букв для Стандард Ойл Компані Ню Йорк. На цю нову реорганізацію Арабієн-Амерікен Ойл має дати дозвіл департамент стейту і коли це станеться, тоді Злучені Держави будуть вести свою нафтову політику на Близькім Сході через оцю фірму.

Для дальшого вияснення оцих економічних посягань треба згадати, що згадані на вступі дві нафтові компанії, тобто з Тексас і з Каліфорнії, приготовили вже 278,227 акрів згаданої землі, діставши на них концесію від Ібн Савда, короля Савді Арабії і вложили в це підприємство близько $250,000,000. Останнього року лише з чотирьох частинно підготованих нафтових піль видобувано по 60,000 барилок нафти денно, а в біжучім році продукція підскочила на 150,000 барилок денно. Чистого зиску, отже вже по відтрученні податків і інших видатків, заробила Арабієн - Амерікен Компані в минулім році $3,600,000.

Пересічний громадянин, перечитавши оці цифри, здвигне раменами й подумає: „Раз заробляють оці капіталісти! Варта б мати їх гроші". Бизнесово думаючий спекулянт поставить собі питання: „Цікаве, кому то продає цю нафту арабсько-американська компанія, коли в Америці тільки нафти?". А політично думаючий громадянин застановиться над цею справою глибше і пічне розчовпувати: „Видко, що то щось важне, коли аж департамент стейту інтересується цею нафтою і дбає про справне, фінансове наладнання підприємства".

У такому часі, коли на Арабію, на Палестину, на Іран і загалом на Близький Схід раз-у-раз звернені очі світа, треба присвятити більше уваги на оцю арабсько - американську нафту. Тоді цей бизнес, хоч він часами брудний, як сама кипячка, представиться в яснішому світлі.

Вийдім з бизнесового становища: Хто купує оцю арабсько - американську нафту? В першу чергу сама американська военна флота, бо аж 70 відсотків! Арабсько-американську нафту відвозять до американських баз у Манілі, на Филипинах, до Японії, а навіть і до Перл Гарбору. Коли так, то нафтові джерела, які находяться в Тексас, Каліфорнії й Пенсилвенії достарчають топлива й газоліни для потреб домашніх фабрикантів і власників авт та мешкань, як також для кораблів і літаків, що відїздять із американських пристаней і американський промисл може рахувати на постійне постачання топлива на літа.

Експлоатація арабсько-американської нафти щойно в початках і над її розвитком іде безупинна праця. Над Перським заливом побудовано велику модерну рафінерію нафти, яка вже достарчає по 100,000 барилок газоліни денно. Щоб збільшити і приспішити процес рафінування нафти, показується потреба збудувати нафтові рури в Савді Арабії до рафінерії над Перським заливом. На це зорганізовано окреме підприємство, Транс-Арабієн Пайп Лайн, коштом $125,000,000. Рури будуть заложені теж понад море в Палестині і злучені з рурами в Савді Арабії.

Коли перечитаємо оці короткі вістки, то легко пустити волю думкам і пригадати собі: Америка тепер має втримати контролю над майже цілим Тихим океаном, над Японією, над берегами Китаю в Азії і всюди мусить мати свої кораблі та літаки. Коли все те має бути порушуване нафтою й газоліною з Арабії, то очевидно наша Америка мусить забезпечити нафтові джерела на арабських полях, які законтрактувала Арабсько - Американська Нафтова Спілка. Чиж не виходить з цього конечність забезпечити саму Арабію, а дальше Палестину, Іран і ввесь так званий Близький Схід, перед можливим нападом ворога, яким тепер може стати Советський Союз? Тому саме Америка мусить висилати свою военну фльоту для охорони сусідної Туреччини, сусідної Греції, сусідної Палестини і самого Ірану й Арабії.

Ці справи є дуже ускладнені й треба дуже складних засобів уживати, щоб дійти до цілі. Коли те все передумати, тоді й арабсько - американський нафтовий бизнес прибере значення першорядної політичної справи, яка вже запрятує уми провідних світових дипломатів.

Микола Чубатий.

Буденц про своїх бувших товаришів комуністів

Біля два роки тому в комуністичному царстві Америки сталася катастрофа. Зі совєтської амбасади в Вашингтоні вийшов високий урядовець, інжинір Віктор Кравченко, провідний член комуністичної партії, щоби вже ніколи не вернути поміж своїх товаришів. Навпаки з „товаришами" комуністичного царства розстався він героїчно, бо кинув їм в обличча книжку „Я вибрав Свободу", в якій відкрив перед світом гниючі рани советської дійсности.

Дещо пізніше, так само вийшов з редакції комуністичного щоденника „Дейлі Воркер" його завідуючий редактор Луїс Ф. Буденц, щоби на віки розійтися зі своїми червоними товаришами. Луїс Буденц є американцем айриського походження, тому покидаючи комуністів дотягнув свою засадничість до самого краю, бо з комуністичної партії перейшов прямо до апостольства молитви. Зірвавши з партією, він поєднався з церквою своїх батьків та дідів, бо вступив на ново до Католицької Церкви, що її він покинув замолоду.

Віктор Кравченко, вихованок комуністів та учасник рейдів комуністичної партії на неблаґонадьожні елементи в Україні, дуже добре знає, що його жде з боку комуністів, тому він пірнув в американське людське море і ніхто не в силі навіть знати в якім стейті та де він живе. Навпаки Луїс Буденц. Той американець, мимо свого високого уряду в партійній ерархії, не укрився, тільки приняв спершу професорську посаду в католицькім університеті в Норт Дем, а з початком нового академічного року опинився на нюйорськім Фордгам університеті та став публично розкривати чим є комунізм та чим є комуністична партія для Америки.

Луїс Буденц промовив по році мовчанки; видно такий речинець мовчанки наложили на нього товариші, розстаючися з тим американцем, що в житті шукав правди та по роках блуканини повернув між своїх правовірних айришів.

Промовивши, він розкрив такі сензаційні речі, що йогоревеляціями заінтересувалася не тільки преса, але також конгресова комісія для поборювання неамериканської активности серед американських громадян.

На зізнання Луїса Буденца американці в поважній частині привикли глядіти скептично, як на зізнання комуністичного дезертира, озлобленого на своїх бувших товаришів. Хто знає, одначе, як важкою може стати рука комуністичної братії для всіх тих, що їх покидають, та ще й демаскують, можна цілком певно сказати, що в душі бувшого комуністичного редактора збудилося сумління як людини та як американця і він „хоч диким криком", як сказав би Франко, старається будити американське громадянство до чуйности та азиває його до активного протидіяння комунізмові, що вже поважно загрожував американській системі громадського та державного ладу.

Немає сумніву, що Луїс Буденц має що розкривати своїм американським співгромадянам, бо дійшов він в комуністичній ерархії Америки дуже високо. Завідуючий редактор центрального органу партії це вже людина, що щось знає з внутрішних таємниць цеї партії, коли її призначили на редактора центрального органу, отже на того, що має формувати ідеологію читачів та здобувати нових вірних для комуністичного підпільного царства.

Біля два місяці тому Л. Буденц відкрив одну інтересну річ, а саме, що позірно розвязаний Комінтерн, себто централя комуністичних партій цілого світа в Москві існує дальше. Друге, що комуністична партія в Америці, існуюча легально, то тільки зовнішна частина підпольної організації, яка є всеціло віддана на услуги чужої держави, Совєтської Росії.

Буденц теж вказав, що дійсним диктатором комуністів в Америці, який дістає прикази прямо з Москви, є німецький комуніст Айзлер Берґер, який в Америці виступав під різними іменами. Зовнішний голова комуністичної партії Америки чи то теперішній Вилйем Фостер чи давніший Ірль Бравдер, це тільки виконні агенти в руках всесильного представника Комінтерну Айзлера-Берґера.

Такі інтересні пресові заяви Л. Буденца заінтересували Конгресовий Комітет для Поборювання Неамериканської Діяльности і він візвав Буденца на переслухання, що тривало три й пів години. Одначе це була тільки перша частина його інтересних зізнань.

Л. Буденц насамперед ствердив, що всі комуністи Америки це квіслінги, що стоять на услугах Совєтів та на випадок збройного конфлікту вони всеціло станують по стороні Совєтів проти Америки. На терені Америки вони працюють більше таємно як явно, щоби перевернути насильно теперішну владу Америки та завести тут комунізм.

Американське громадянство довідалося, що на терені Америки працюють агенти НКВД, щонайменше працювали вони в роках 1936 та 1937 та навіть з ним з Буденцом контактувалися.

Комуністи світа це світова конспірація для заведення комунізму по цілому світі. Легальні комуністичні партії то свідомі виконавці волі комінтерну. Натомісць існує ціла низка напів свідомих виконавців тих самих планів, це різні організації блище чи дальше звязані з комунізмом та Совєтами. Образок Л. Буденца, накреслений в часі того першого зізнання, це немов тільки вступ до його демаскування комуністів в шкільництві, кіні, радіо та пресі.

Для пересічного американця зізнання Л. Буденца виглядають може й на романтичне оповідання. Але хто знає східну Европу та комунізм з досвіду, той не сумнівається, що Л. Буденц говорить слово в слово щиру правду та малює комунізм в Америці таким, яким він в дійсности є.

Важне його зізнання про дійсне дальше існування начальної команди комуністичних партій світа — Комінтерну, мимо того, що Сталін зарядив його позірне розвязання.

В році 1941, себто в часі союза Гітлера та Сталіна появилася в Києві большевицька історія України видана Київською Академією Наук.

В цій історії, одобреній тоді партійною контролею, наведена присяга, що її зложив Сталін на II. Зїзді Рад СССР від імені партії зараз по смерти Леніна: „Покидаючи нас товариш Ленін заповів нам вірність принципам Комуністичного Інтернаціоналу. Клянемося тобі товаришу Ленін, що ми не пошкодимо свого життя для того, щоб зміцнювати та розширяти союз трудящих усього світа — Комуністичний Інтернаціонал". Два роки пізніше Сталін для зеднання ласки Америки та її ленд-лізу, позірно розвязав Інтернаціонал. Та чи можна вірити в щирість того розвязання нині, коли большевики видобулися з важкого положення, в якому бу[illegible]. В цім випадку Л. Буденц має повну правду, твердячи, що Комінтерн існує. Австі́м, він це знає.

Відома нам теж тактика комуністів на терені ніби невтральних товариств та юнійй, які вони запрягають на услуги комунізму. Був час в Західній Україні, коли большевики дістали приказ здобувати всі товариства та всякати навіть до церковних брацтв. Тому зовсім справедливою є осторога Л. Буденца перед товариствами замасковано комуністичними, бо вони облегчують поширювання підривної комуністичної зарази непомітно в широкі маси. Зізнання Л. Буденца про комуністичні впливи в школі, кіні, радіо та пресі заповідаються справді інтересно.

Лев Ясінчук.

З УКРАЇНСЬКОЇ СКИТАЛЬЩИНИ

9)

Ми тут заєдно наслухуємо, чи котрась заморська держава не відкриє своєї брами й не впустить нас. На нашу думку найбільше виглядів на наше поселення дають держави Південної Америки, хоч самі скитальці тяготіють найбільше до ЗДА й Канади. Під впливом діяння прилюдної опінії в ЗДА й Канаді зрушилося там почуття спільноти не в одного бувшого емігранта й він дає свого доляра на поміч скитальцям до свого комітету, чи висилає своїм кревнякам афідевіт. Бачимо й такі зворушливі факти, що навіть чужі, просто — краяни посилають свій афідевіт, пакети (а в них нераз і гроші) таким, яких адресу найдуть випадково в часописі. Хоч з другого боку є й такі рідні, що тільки обіцюють переслати афідевіт, але мабуть швидше вишле хто інший свій. Та в самому афідевіті тільки частина справи. Треба, щоб з ним рахувалося американське чи канадійське представництво, щоб були гроші на виїзд, а то тільки деякі виїмкові особи мали б власну готівку на закупно корабельної карти. Усім вже так важко жити без ніякого - покладного гроша, що особлива поміч була б просто спасенням.

Ми дещо знаємо про ступень і вислід жертвенности наших братів в Америці й Канаді. Дещо вже дійшло до Австрії від тамошніх комітетів, декому припав сурдут, декому светер чи шалик, суконка, або черевики. Ми знаємо теж про 10,000 дол. грошевої допомоги від Американського Допомогового Комітету й 1,100 дол. від Монтреальського Комітету на руки Міжнародного Червоного Хреста в Швайцарії. Тільки, що відти важко їх видобути хіба в товарах, які той же Червоний Хрест хоче закупити по своїй вподобі, відраховуючи за те 20% коштів для нього. Знаємо про закупно дому в Парижі й переговори про закупно дому в Римі. Це все є видимим доказом жертвености й символом української єдности. Але особливої практичної користи від тих символів скитальці не мають і в будучому не будуть мати, (вони розсіються по світі, шукаючи праці). Відчуваємо, що це грубо неделікатно робити завваги щодо дарів, для зібрання яких виявили наші брати і сестри стільки доброї волі. Але все таки в інтересі загалу нехай нам буде вільно зробити замітку, що може б було б краще, коли б зібрані гроші могли послужити загалові скитальців в той найдошкульніший час їхньоїм андрівки, коли вони вже вичерпалися з усяких засобів і з грошевих резерв. Нехай буде й так, що зібрана допомога піде на великі справи, себто на перевіз та устаткування скитальців. Все ж таки до великих справ треба зарахувати безумовно також і школи, як річ потрібну і необхідну, а при тому коштовну, якої скитальці ніяк не в стані самі покрити. Всяку таку поміч треба спрямовувати через своїх з призначенням для власника шкіл. Тоді поміч напевно дійде до властивих рук без ніяких окремих обтягнень. Але як тепер жити? І от моя рада.

Допомогу окремим скитальцям можна давати тільки в натураліях (з огляду на девізові трудноці). Такі натуралії можна посилати в пакетах. Якщо б вони йшли недовго й непопсувалися, то були б великим добром для скитальців. Але натуралії певно й у вас дорогі. Найдешевший спосіб був би висилати цигаретки. Що може коштувати 10 пачок цигареток? Малий кошт; а в нас вони коштують 300 шил., що вистане на докупно харчів для одної особи найменше на пів місяця. Тому — не надщербуючи великої допомоги ви могли б давати дрібну, але доразову. Це навіть не треба робити організованим способом, тільки одиничним: кожний для своїх рідних знакомих, чи приятелів. Цигаретки заступають тепер в Европі найтвердшу валюту, якої треба всім скитальцям — і тим, що курять, ітим, що не курять.

Розуміється, що це все справи малі, порівняльно — незначні, хоч і неменше важні, але все **таки найважнішою справою, це висилка афідевітів та акція за відкриттям візду до ЗДА й Канади** з усяких окупаційних зон Австрії, а не тільки з американської. Для того роду еміграції, яка є тут, це найвідповідніші краї тому, що там були б найбільші можливості праці. Там були б можливости творити і власні варстати праці. Вам це певно дивно, як можуть творити варстати праці люди, матеріяльно знищені, „безгрішні". Але, коли візьмемо на увагу, що наш нарід в Галичні міг доказати чуда своєю кооперацією і вийти зі своїми продуктами на світовий ринок, не маючи банків і капіталу, то певно він показав би більше чудо щераз на вільній землі у вільних умовинах. Капітал скитальці зробили б напевно і то швидко, бо багато є таких, що мають життєву практику.

А вдумаймося на хвилину, які були б з цього факту дальші можливости. Люди самостійно працюючі стануть членами Допомогових Союзів та інших товариств, підсилять їх новим капіталом, скріплять українські часописи, вирине потреба нових видавництв, мусять зрости нові школи, обставлені фаховими педагогами, відсвіжиться ідейна, громадська й культурна праця. Чи ж це все не вийде на добро уже самим американським і канадійським українцям?

(Кінець).

„БЕЗХАТНІЙ"

повість з життя українців у Канаді, в двох чатинах,

ОЛЕКСАНДРА ЛУГОВОГО

(Нагороджена на літературному конкурсі „УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗУ" в ЗДА., в квітні 1945 р.)

(Рецензія, надіслана до „Свободи" з Франції).

Повість Ол. Лугового друкувалася фелєтонами в „Свободі", а тепер вийшла й окремою книжкою на 297 сторін великої вісімки.

Щоб підійти щиро до повісти „БЕЗХАТНІЙ" скажімо „тверде" слово відразу: терпка є повість Ол. Лугового. А чи ця „терпкість" є вадою, чи прикрасою її — буде видно з дальших рядків.

Вартість кожного твору головним чином в тому, що він „настроює" людину. Як настроює — це вже інше питання: залежить від наміру автора й тієї дійсности, яку він описує. Мистець глини не виробляє, він ліпить свій твір з того матеріялу, який має. Тому й кажуть: добрий і поганий твір. Та й додають: опис правдивий, типи характерні, події цікаві. Або: події фантастичні, оповідання нудне, дієві особи штучні. Так судить про твір звичайний читач, який любить літературу.

Чи „Безхатній" настроює читача? Безперечно! І „настроює" так, що він іноді ладен жбурнути книжкою, або й почне ходити по хаті з лайкою: „Ну, й тип же з того Остапа!... Корявий якийсь, вузловатий, задиркуватий і хвалько... Чи ж так можна поводитись у Канаді?..."

Та вилаявши Остапа, або й самого автора, той читач знова береться за книжку, дочитує до кінця й задумується...

Ось у цьому й полягає вартість повісти Ол. Лугового.

— Вас сорок і пять міліонів і ви не можете визволитись? Вдайтеся до де Валери, він позичить вам з тридцять ірляндців. Вони вас визволять (стор. 133)...

Чи це не образливо для „патріотичного" вуха? Подумайте, нас сорок пять міліонів, а ірляндців в Ірляндії всього 6—7 (зате в Америці з тринадцять!), як же нас рівняти до такого „маленького" народу?...

Я згідний, що це образливо для „патріотів на печі", або для тих, які не йдуть до сповіді, бо хріхів не мають. Образливо для струся, який ховає голову між крила, або для зайця, що лякається своєї власної тіні на снігу.

Я згідний, що сентенції взагалі шкодять повісті, їх або не фіксується зовсім, або фіксується з фактів доконаних і загально признаних. Дуже небезпечно робити сентенції з прогнозів, а ще небезпечніше — висловлювати сентенції — припущення та ще й політичного характеру.

Критика діячів, збірок, організацій — таксамо слизький матеріял для повісти, це речі скороминулі та в повість може й не надаються.

— Наш найбільший поет Шевченко звав сучасних йому провідних людей „граззю Москви, варшавським сміттям, рабами з кокардою на лобі..." — каже Остап..

Це є очевидний ляпсус, бо Шевченко так називав не сучасних йому провідних людей, а історичних. Були й в його добу українці „з кокардою на лобі", але в нього це тіні для світла — похмурі, чорні як ніч, але тіні. Не кожному письменникові оперувати тими Шевченковими тінями, що Шевченкові вільно, того іншим зась, бо йому подарують, а нам ні...

— Я робітник, а знаю світову історію, історію культури, класичну літературу, географію, математику... — чваниться Остап перед канадійськими студентами (стор. 236).

І це аж надто криклива хвалькуватість, бо якраз европейський робітник, візьмімо це порівнання, значно більше освічений, ніж наш, не кажучи вже про канадійських студентів. А Остап ніяк не репрезентує „чистого" робітника. Тут Остап непослідовний, зраджує своїй скромности, яка є гарною рисою його вдачі. Взагалі — цілий той „конфлікт" зі студентами в судді Дорінсайда — сцена негативна.

Та це чи не єдина жалюгідна пляма на гарному, чистому рядні надзвичайно різноманітних пригод, що взяті з живого життя.

Ця та дві-три подібні сценки можуть викликати нехіть „обєктивної критики". Але чи можна картати Остапа за те, що в нього від болю кров з серця капає рясніше, ніж у іншої людини? Чи можна сказати, що в нашій недолі вороги винні на 80, а ми самі всього тільки на 20%?...

Ось тут і лежить мірка оцінки навіть отих невдалих сентенцій, висновків і поглядів Остапа, які він висловлює ніби загостро, ніби не скрізь там, де треба. Остапові відваги не бракує, отже, мусів це кинути нам у вічі він.

Прихильники облудної „згоди в сімействі", поети слиняві з „башти зі слоневої кости", різні тендітні „созерцателі" життьової поверхні — як же мені їх шкода, коли вони читатимуть „Безхатнього"! А як читатимуть і холодний піт їм на чоло виступить, то най не картають ні Остапа ні автора, бо таке, а не інше є життя. Воно жорстоке й байдуже, тому й слова такі тверді на ту жорстокість і байдужність.

Час уже облишити зводити наше національне життя й зміст українства до самих галушок, Наталки Полтавки та малювання образків святих з самих себе. Ми давно вже не святі, а діла наші ще менше. Україна багато-багато розкаже колись про це. А чи ще мало Шевченко нам розказав?... Ось за що подяка Ол. Луговому, а Остапові за його тверді слова.

Питання не в тому, що він сказав, або й сказав „неотесаному" правду, а питання в тому, чи має він право те сказати?

Безумовно, має право. Остап Безхатній — це тип глибоко моральний. Як що він має свого „ґедза", то хто з нас його не має? Але його критика наскрізь навчального й конструктивного змісту. Його вчинки кажуть за себе, а риси його характеру хоч і степового, але високо шляхетного жесту. А може тому й шляхетного, що степового? Він ділиться останнім, рятує в скруті, вірить у людину й кохає життя. Це позитивні риси. Його спостереження й висновки корисні. Він хліборобського походження й кохає хліб та все те, що „до хліба". Тому й завважує, що фармер продає 12 яєць за 2 центи, а посередники перепродують ті яйця за 18 центів у Винипеґу, або й масло: глитаї купують од фармера за 3, а перепродують його в Винипеґу за 25 центів! Це злодійство й воно не може не викликати критичного рефлексу в свідомости Безхатнього. Він бореться зі злом. І має на це право.

Власне, бо любить життя, тому бореться зі злом у житті. На кожному кроці. Не його вина, що того зла так багато. Любить людину й бореться зі злом у тій людині. Він більше любить звірину, бо звірина досконаліша, але бореться за доскональність людини, бо Бог її сотворив недосконально, щоб сама вдосконалювалась. На це ж і має серце та розум. Як що він критикує, то лишень тому, що кохає порядність, щирість, добрість. Нема де правди діти: наші люди не є ні „солодкі", ні згідні в праці й співжитті. А що про них гуляє опінія як про брудних, незгідних і лайливих, то не він їх такими виховав. Краще, щоб ми самі собі правду в вічі казали, ніж щоб чужинці її про нас висловлювали гидливо.

Але він не зневірюється, не скиглить, не плаче. Не дивлячись на те, що погано й поганих у житті більше, ніж доброго й добрих. Його й дурити пробують, і лякають, і обкрадають, і переслідують, але він з одного покепкує, другому віддасть, третього лагідно з дороги усуне та йде далі, шукаючи себе, або вірніше, не тратячи себе.

Хто ж він, той „неотесаний" бурлака — Остап Безхатній, що блукає Канадою, наче Марко по пеклі? Бо він не „бом" і не волоцюга, не авантюрник і не агітатор, не пролетар і не буржуй. Чого він шукає, ніде не нагрівши місця, доки не осяде на власному хуторі?

Поставивши це звичайне запитання, можна на нього й відповісти звичайно: це син степу, дитина зі степу. Невже ж ви його не впізнали? А шукає він у Канаді Херсонщину, або й цілу Україну — оце й ввесь Остап Безхатній.

— Прерії, степи в моїй матірній мові, і я люблю. Люблю власне за їх безмежний простір, за синяві переливи трав, за золото збіжжя, за те, що кормлять вони міліони живих істот... — каже Остап.

Це не той парубчак зі Снятинщини, чи зпід Бродів, що прибувши в Канаду, спішить надіти піджака й краватку та на тому й кінчає „европеїзуватись", чи американізуватись, або, вірніше, щоб якнайшвидче „европиїзуватись" і якнайшвидче стрясти з себе „бруд краю" та стати подібним на „тутешнього". Це й не з тих „патріотів", що в товаристві одно-однісінького полячка зараз же переходять на польську мову. Це й не з тих „широких натур", що переступивши чужий поріг згинаються втрипогибелі, підлещуються, як пес, до чужинця, готові чистити йому черевики, щоб він їх уважав за „свого", а не за „дерти галішен".

Ні, це якраз з тих, що несуть зі собою в чужу землю власну душу, серце, погляди, переконання, подих рідного краю, його усмішку, звичаї, характер та не зрікаються того до самої смерти, засіваючи новий грунт українським насінням. Бо тільки ними міцна буде Канада, а горда буде Україна. Бо це вони творці, будівничі, а не той „порох пролетарський", що ним вітер забавляється.

— Ревуть, гудуть північні вітри. Замогильними голосами завивають по коминах бідацьких хат і багацьких палат, борикаються, скриплять верхами старезних осин, гайками хвої й ялини, ламають і трощать обледеніле гилля, метуть і курять білими хмарами снігу... Ву-у-у-у... У-у-у!... Ш-ш-ш-ш!... гуде несамовитий пекельний концерт від Скелястих Гір далекої Альберти до лісів і озер Онтерія, від Ледового океану до сорок девятого рівнобіжника, кордону...

Це перший замашистий рух авторового пера, що малює отой холодний „шарм" Канади, без якого вона не є Канадою та який залишиться в памяти на все життя, доки про Канаду згадуватимемо.

І уявіть собі, що серед цієї „какофонії", це автор так зневажає могутні вітри канадійські, вривається, чи забренить гей би на бандурі:

„Взяв би я бандуру
Та й заграв, що знав..."

— В жахливу какофонію півночи вривається тиха, ледве вловима музика...

Це грає Остап у своїй хатині, в канадійській пущі, за кілька хвилин до неймовірної зустрічі з коханою дівчиною.

Відси й треба починати розуміти Безхатнього та всю його епопею, яка є частиною української епопеї в Канаді.

Звичайно, було б сумно, як би Остап отак провів ціле своє життя в Канаді. Але це тільки епізод, манесенька риска тієї великої історії, яка завершилась власним хутором і тихим щастям з дружиною й дітьми. Фантазія правдивого життя, або правда фантазії життя.

З кепкуватого, іронічного, задиркуватого, бурлакуватого Остапа вийшов статечний, з розмахом і творчою ідеєю плугатор, якими йде вперед життя й люди. З маленьких пригод склалася велика подія. Канадійське життя вільне й різнобарвне. Є в ньому місце для нероби ,є й для невсипущого Остапа. Автор веде свого героя крізь глибоку економічну кризу в Канаді, щоб зіткнувся з усіма труднощами, побачив усі сторони життя, підгледів добре й погане. Хто її прочитає, цю книжку, той багато навчиться про Канаду, про наших братів та їхнє життя на тій благословенній землі. Пригоди героя щедрі, картини живісінькі, а життя як на долоні. Це добра книжка й для молоді. Щоб вона була міцна й шляхетна, вчена й проста, щоб багато бачила й не старіла, боролась і не зневірювалась та чужого навчаючись, свого не цуралась.

Повісті Ол. Лугового можна дещо закинути в питаннях будови, зовнішньої естетики й літературної мови. Але над цим не буду зупинятися, бо нема місця, тим більше, що ці дефекти легко усунути, чи їх уникнути, зокрема щодо мови, як би наші заокеанські культурницькі органи й осередки виплекали покоління добрих коректорів. Поки що цього там обмаль, тому й є дефекти в мові, стилі, друкові.

Зате повісті Ол. Лугового не можна відмовити щирости, розгону, безпосередности, правди й гарячої пристрасти життя. Це є небуденні якости автора, той основний капітал, без якого не можна творити. Він пише просто, глибоко, наче розмовляє — тихо, без пози й без патосу, більше на зміст налягаючи, ніж на форму. Ця щирість і простота здобуває читача й змушує його глибоко подумати над подіями, фактами, явищами.

Я вже сказав, що повість терпка, але не менш терпка й мова, яка надзвичайно підходить до суворих обставин і людей та надає героям і самій повісті яскравого кольориту. Манера вислову подекуди брутальна, але щира, конкретна, соковита.

Як бачимо, література про українську Канаду значно збагатилась, а в цьому велика заслуга Ол. Лугового.

Тодор Унава.

В КИТАЮ ДАЛІ ВІЙНА.—З відомостей, які до нас доходять з Китаю, виходить, що там ведеться далі горожанська війна у повній силі між Куомітангом і комуністами. На картині бачимо робітників, у більшій частині примусових, як копають стрілецькі рови для оборони Тайюен, що надіється нападу збоку комуністичних військ.

КАМПАНІЯ

— на —

ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:
Paul Wacek, передплатник	$ 3.00
Стефан Масловський, передпл.	1.00
3 Теодор Федуняк	2.00
5 A. Boris Dachuck	2.00
20 Іван Підперигора	2.00
23 Іван Бінковський	2.00
24 Іван і Юлія Савчин	4.00
28 Михайло Кофлюк	2.00
29 Teofil Trus	2.00
38 Василь Матковський	2.00
39 Іван Пігуляк	3.00
39 Віктор Осухівський	3.00
39 Олекса Шмокалюк	2.00
39 Ілія Лущак	2.00
39 Мирослав Яворський	2.00
39 Антін Яворський	2.00
39 Дмитро Оринич	2.00
39 Іван Старовушний	2.00
39 Василь Каній	2.00
39 Андрей Бусько	2.00
39 Ілія Каменюк	2.00
39 Антін Гайдук	2.00
39 Лука Кіт	2.00
39 Михайло Снігур	2.00
39 Константин Рибак	1.00
39 Петро Танасишин	1.00
45 Dmitro Weselyk	2.00
56 Микола Дикій	2.00
57 Дмитро Мричко	2.00
61 Anthony Skubiak	4.00
61 Anthony and Mary Relick	2.00
61 Elex and Anna Relick	2.00
65 Alex Nahirny	2.00
66 John D. Pawlyk	2.00
69 Mathew Wasylyshyn	2.00
70 Іван Ґелета	2.00
80 Theodore Dutczak	5.00
86 Іван Савчак	2.00
86 Николай Дзядик	1.00
91 Михайло Лапиця	3.00
94 Павло Баворовський	2.00

Відділ:	Датки:
99 S. Pitiak	1.00
Mrs. Rose Matusko	5.00
Павло Вальчук	3.00
Анна Онацкі	2.25
Теодор Бабак	2.00
Дмитро Жук	2.00
В. Кунанець	2.00
John Maksymiw	2.00
Д. Захарчук	1.00
120 Братство св. О. Николая	25.00
120 Іван Манастирський	2.00
132 Микола Ганяк	2.00
136 Іван Білевіч	2.00
143 Товариство Любов	10.00
139 В. Тимчук	5.00
139 А. Смолинський	3.00
139 Д. Кошиль	3.00
143 П. Веселуха	2.00
144 Іван Кривокульський	2.00
158 Петро Дубовецький	2.00
158 Theodore Ragowski	2.00
175 W. Bartosh	2.00
175 Андрій Дяк	2.00
176 Михайло і Марія Патроник	3.00

—o—

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У ПОПЕРЕДНІХ ВИКАЗАХ ЖЕРТВ НА ПРЕС. ФОНД:

20 Проголошено 420, а має бути відділ 20 Dmytro Senaiko	2.00
102 Проголошено Бр. св. Петра й Павла, а має бути 102 Василь Кобилянський	2.00
133 Проголошено Anthony Swima, а має бути Anthony Surma	2.00
238 Проголошено S. Rohebnets, а має бути S. Roketenets	2.00
Проголошено А. Навастюк, а має бути Анастазія Савастюк	2.00

Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Праця в філії Союзу Українок Америки.

Як тільки скінчено зо святом в честь Софії Русової, взялися наші всі шість відділів СУА за ініціятивою філії приготовляти пакунки святочні для наших скитальників і студентів в Італії. Куплено поживу і шкільні прибори, зійшлися членки на два дні до Української Хати, упорядкували — спакували 56 пакунків, по 11 фунтів і їх вислано так:

З поживою до Франції 21 пачок; зо шкільними приборами до Італії нашим хлопцям студентам 18 пакунків; з поживою до Чех 9 пакунків; з поживою і шкільних річей до Німеччини 8 пакунків.

На ці пакунки видано: Пожива і шкільні прибори $150; пошта, папір і нитки $84.18. Разом $234.18.

Зробили ми це тому, що п. Нахвостач, український вояк Американської Армії дістав листа з Італії від комітету, що студенти наші, які роблять надзвичайно гарний поступ в науці в різних факультетах, потребують найбільше шкільних приладів, бо брак цих річей спиняє їхню науку. Панство Русови дали нам адреси наших українських діячів і діячок, які находяться зараз у прикрім положенні і ми рішили дати їм святочні дарунки від сестер Союзанок з заморя.

При цій нагоді слід згадати за працю, що її дано до вистави в Інтернешенел Інститут в „Олд Ворд Маркет". Філія Союзу Українок Америки вже в останніх днях рішила дати виставу своїх експонатів — народного мистецтва. А що найкращі річи є в пані Козаченко, то і заставили ми її до цеї тяжкої праці. До помочі зголосились п.п. Гузар, Прокопович, Сена, а пані Козачок, як знана вже між нами артистка писання писанок, і цим разом дивувала американців своїм артизмом. Вистава випала імпонуючо гарно, принадно. Між вишивками були і наші книжки в анґлійській мові, що притягало глядачів. Було повно різних запитів про Україну, про літературу, про нарід і політичний устрій.

Спостерегачі винесли таку науку: Такі вистави треба конечно давати між американцями, але треба їх приотовляти уміло й культурно; треба мати, попри вишивки, килими, писанки, портрети-малюнки і т. п., ще конечно річи на продаж, як: маленькі кухонні рушники чи фартушки, бо за цим публика пропадає. На цім можна і заробити. Також треба мати маленьку бібліотеку, інформаційні брошурки про Україну і роздавати їх даром гостям. Так зорганізована і поставлена вистава принесе велику маральну і матеріяльну користь. Ми Союзанки з нашою філією вже почали приготовання до виставки на другий рік. Добре було би, щоби наша централя СУА постаралась видати інформаційні брошурки з світлинами відділів чи комітетів, що будуть приготовляти такі вистави.

Цю всю так високо корисну працю зроблено впродовж нецілого місяця, бо свято С. Русової було 27. жовтня, вистава 15. листопада, пакунки вислано 20. листопада 1946, а поміж цим були ще два культурні вечорі. Ось як багато можна зробити, як є охота і добра воля.

А. Г. Біловус,
секр. Філії СУА.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Посвідки на отримані посилки.

За порозумінням із Злученим Українсько-Американським Допомоговим Комітетом вислала українська православна парафія при церкві св. Михайла деякі посилки в Европу. З датою 1. вересня 1946 наспів лист від Допомогового Комітету в Етлинґен, в якому сказано, що посилки від. о. Білона наспіли і їх роздано кому слід. Лист стверджує, що:

15. липня отримано з парафії в Вунсакет одну велику почку різної одіжи; 17. липня другу пачку убрання; 9 й 12 серпня дві пачки одіжи; 9 й 12 серпня одну пачку з поживою; 12 серпня пачку з медикаментами й предметами туалету — усього шість пачок. Чотири пачки з убраннями і взуттям — як пишуть у листі — вислані парафіянами з Вунсакет, дійшли в доброму стані і їх розділив комітет між потребуючих в таборі Етлинґен. Один пакет з поживою прийшов ушкоджений. Допомогу отримали 219 душ, між ними й три єпископи, що мешкають у таборах, і дехто з найближчого духівництва. У листі комітет пересилає подяку парафіянам і о.пароховї Білонові. Лист підписаний членами комітету і приложена печатка архієпископа.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА: ЛИСТИ ДО:

4546. Яремко з села Суботів, Станиславів, від Яремко Любомира зі Львова.

4547. Козакевич Володимира від Венґльовський Юрія зі Львова.

4548. Дроздик Софії (Штик) з Теребовлі від Славська Анни (Дідух).

4549. Штик Василя, Дроздик Катерини, Куликовський Миколи, Фербаль Василя, Гордица Василя і Данила, Мойсяк Якова від Аронець Йосафата з с. Видинів, Снятин.

4550. Вайтас Анни з с. Пустика, Боднар Йосифа з с. Кутищ від Ганчар Ярослава з с. Кутище, Броди.

4551. Ільків Андрія, Калимун Петра від Ільків Анни, Федора, з с. Ропець, Сянік.

4552. Карпюк Івана, Ковальчука Йосифа з с. Саворівка, Сокаль, Белецький Тимка від Магера Семена з с. Завишні, Сокаль.

4553. Грещук Василя від Мороз Варвари з с. Пісочне, Жидачів.

4555 (Швабчак) Пазі Н. Захарко від Швабчак Володимира з с. Добрівляни, Дрогобич.

4556. Лойко, Теодора від Кузима Параскевії (Швабчак) з с. Добрівляни Дрогобич.

4557. Поцюх Михайла від Поцюх Марії (Оленич) з села Люблинець Новий, Любачів.

4558. Дичик Гната з с. Гаїв Дідковецьких від Дидчик Ильге з с. Гаїв Дідковецьких, Броди.

4559. Юренко Теодора від Шумська Катерини (Кряк) з села Полонна, Сянік.

4561. Ткачук Бориса з с. Гнідава, Луцьк, Володимира і Елисавети від Петращук Віри (Лепницька) з Володимирщини.

4562. Боднарчук Юрія з с. Чернятин, Городенка, від Боднарчук Івана.

4563. Кухта Івана, Миколи, Василя від Кухта Івана.

4564. Симочко Романа, Дмитрашко Костя і Ковальський Михайла від Ґалібчак Марії (Симочко) з с. Ямниця, Станиславів.

4565. Дембицький Михайла від Ґузій Михайла з с. Любича Королівська, Рава Руська.

4566. Паливода Ольги від Мох Данила з Звенигорода, Львів.

4567. а) Гола Марії від Зубрицький Миколи з с. Лисятичі, Стрий.

4567. б) Буцяк Миколи від Буцяк Михайла з с. Лисятичі, Стрий.

4568. Невпораний Йосафата і Осипа, Пасельський Юстина і Теклі з с. Розваж, Золочів, від Кмита Миколи.

4570. Загорбенський Теодора і Василя з с. Папортно, Добромиль, від Загорбенський Степана.

4572. Знак Дмитра (Гриник) від Кобрин Миколи з Дрогобича.

4573. Ласковська Марії (Броньок) з с. Новошиці, Самбір, від Кобиринська Марії (Лісковиич).

4574. Гречаник Миколи від Федорів Василя.

4575. Сушко Михайла і Олександра з с. Команьча, Сянік, від Калимун Івана.

4577. Перчук Прохора з Волині від Перчук Володимира.

4578. Христинич Михайла, Лібачівська Катерини з Озірної від родини.

4579. Судим Каленика з Волині від Судим Олександра.

4580. Цепляк Михайла, Доктор Теодозії, Тузин Марії, Оберлейтнер Олекси з с. Чернелів, Тернопіль, Чубко Віктора, Бас з с. Ступки від Грубий Степана.

4581. Скрип Степана з села Люблинець, Любачів, від Дейнека Михайла.

4582. Вовканич Гната з села Пшанець, Самбір, від Вовканич Агафії (Целюх).

4583. Копитко Володимира з Волині від Зуб Юрка.

4584. Круцько Григорія з Нового Села, Любачів, від Круцько Романа з Добрівляни, Дрогобич.

4587. Лавтерюнґ Франца від Макаровська Ольги.

4589. Бода Соні з с. Деліїв, Галич, від Заяць Марти.

4590. Мельник Андрія і Степана з с. Коршилів, Зборів, від Мельник Богдана.

4591. Сенчак Онуфрія з села Вороблик Королівський, Коросно, від Сенчак Наталі.

4592. Сманчик Івана і Миколи від Ґайда Петра з с. Репеді, Сянік.

4593. До кревних і знайомих (Пільків) з с. Бані, Борислав, від Петришин Анастазії.

4594. Хрипта Йосифа, Івана і Юрія з с. Ялинковате, Сколе, від Турій Михайла.

4595. а) Бакулевич Івана і Софії від Решитко Афанасіва.

4595. б) Яцишин Анни і Марії від Химич Петра.

4595. в) Рабухін Івача і Петра з Великої України від Куліченко Василя.

4595. г) Домарецький Дмитра з с. Березовиця від Каролинии Йоанни.

4596. Марчук Петра і Костя від Остафійчук Якова з с. Хімчина, Косів.

4597. Мазуй Миколи з Чернигівщини від Самсоненко Івана.

4598. Онищук з Базалії від Тарасюк Матвія з Поділля.

4599. Кіт Андрія з с. Хотимир, Товмач, від Ровенко Миколи.

4600. До кревних і знайомих з Долини і Чорткова від д-ра Дерій Еміля.

4601. Пришляк Володимира, Дубовий Данила, Палиґа Дмитра, Кривокульський Івана і Василя з с. Городице, Тернопіль, від Кульматицький Константина.

4602. Попель Маґди з с. Колоколин, Рогатин, від Ставничий Микити.

4604. Рак або Рац Олекси і Абрагама від Рац Петра.

4605. Коцюк Софрона, Цивілюк Параски (Вельґорн), Сисак Данила з с. Джурин, Чортків, від Сисак Михайла.

4606. Матейзел Марії (Свідрів), Циган Розалії з с. Заліщики від Свідрів Миколи.

4607. Моцьо Федора з села Квасиннна, Добромиль, від Моцьо Василя.

4608. Рибак Івана з с. Лани, Львів, від Загородна Ольги.

4609. Луцак з Печеніжина від Кузик Д.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати ґрупу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

LORAIN, O. — Branch 50 will hold its monthly meeting December 22, at 1 P. M., at the Romainian Hall, 28th & Grove Ave. At this meeting officers for the coming year will be elected. Other vital matters will be discussed. All members are urged to attend. — M. Dolyk, Fin. Sec'y

ШІКАҐО, ІЛЛ. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 22. грудня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в галі церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо є важні справи до рішення і буде вибір уряду на 1947 рік. Не приявний на річних зборах член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючі члени мають вирівнати всі залеглости. Кожний член повинен приєднати хоч одного члена через рік. — Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Бр. св. Петра й Павла, від. 81, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 22. грудня, точно в 2. годині пополудні, в парохіяльній галі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важна справа до вирішення і буде вибір уряду на 1947 рік. Може хто з членів має сусіда чи знайомого, старших чи дітей, хай приведе на збори і впише до Братства і У. Н. Союзу. — За уряд: В. Чачкі, предс.; А. Хімяк, кас.; А. Блауцяк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216, повідомляє члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 22. грудня, в годині 2. пополудні в галі парохіяльній, 12205 Парнел. Просимо всіх члениць прийти на час, бо буде звіт контрольорів і вибір уряду на 1947 рік. Не явившася на збори члениця заплатить 1 дол. кари, а урядничка 2 дол. — За уряд: П. Мацях, предс.; Р. Білик, кас.; О. Шпорлюк, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє, що **річні збори** відбудуться 22. грудня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі на Вест Райєн Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт і вибір уряду на 1947 рік. Пригадуємо членам за пресовий фонд „Свободи". — За уряд: С. Роґли, предс.; М. Когут, кас.; І. Кравець, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. — Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членок, що **Річні збори** відбудуться в суботу, 21. грудня, в годині 7. ввечір, в церковній галі, 1231 Вест Скат Ст. Обовязком кожного члена й членки є прийти на означений час. Маємо важні справи до полагодження; буде річний звіт урядників і вибір уряду на 1947 рік. Довгуючих членів просимо вирівнати свої місячні вкладки. — Г. Доц, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую своїх краянів з с. Надорожна, повіт Товмач: **МИХАЙЛА МОРИКОТ (Семчишин), МИХАЙЛА КОВАЛЬЧУК (Маринець), ВАСИЛЯ ФИДОРЧУК (Савків), ІВАНА ЖУРАКОВСЬКИЙ, ОЛЕКСУ ВАВІЙ.** Маю листи із краю. Голосіться на адресу:

ОЛЕКСА МОРИКОТ,
511 Fairchild St., Nanticoke, Pa.

МИХАЙЛО, АННА Й ПАРАСКА ТУТКО пошукують брата **ІВАНА ТУТКО**, що походять зі села Воля Ґурянська, повіт Ліско, Польща. По закінченню війни його адреса була: **D. P. Camp Blankofen bei Kaufbeuren, Bayern, Germany.** Листи писані на цю адресу, вертаються з написом, що його там нема. Хто про нього подасть вістку буде винагороджений, або він сам хай пише на тут подану адресу. Ґазети на скитальщині прошу передрукувати. 246,

MICHAEL TUTKO,
219 Belvidere Avenue,
Jersey City 6, N. J., U. S. A.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

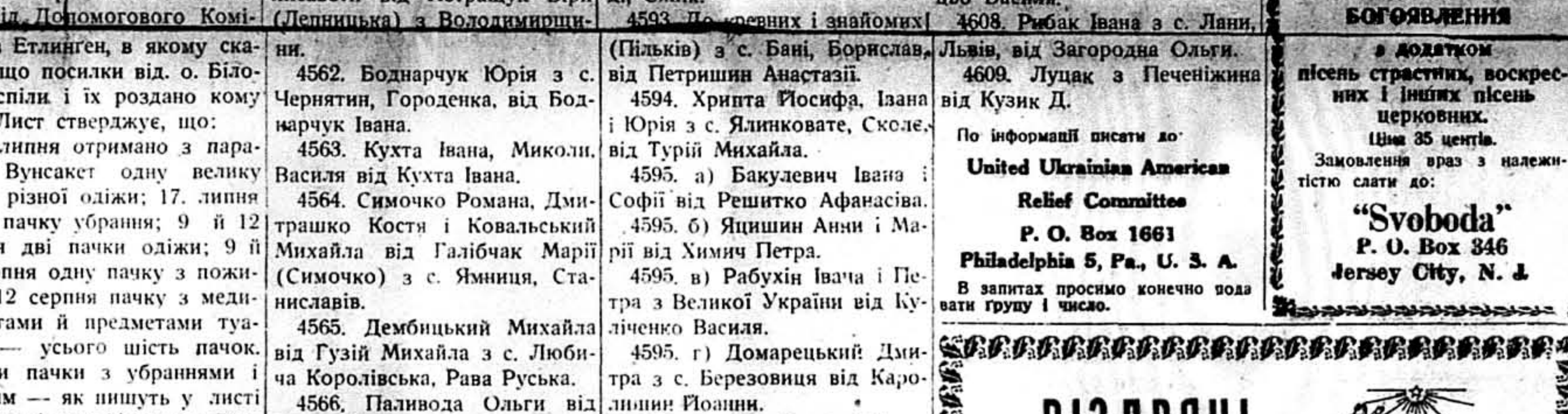
Дня 1. грудня 1946 року помер у 56. році життя
ЙОСИФ БЕРНАДИН,
член Бр. св. Петра й Павла, від. 81 У. Н. Союзу в Куртіс Бей, Мд.

Покійний походив з села Рожиська, повіт Скалат, Західна Україна. Полишив у смутку жену Михалину, одного сина, 6 дочок і 8 внуків.

Похорон відбувся 5. грудня з дому жалоби при участи родини, членів і знайомих до церкви св. Петра й Павла, а відтак на цвинтар св. Хреста. — В. Й. П.!

А. Блауцяк, секр.

ТАРЗАН, ч. 1500. Перестрах Тарзана.

Коли дитина горил причепилася до Соні, Оґу змінила свою думку.

І нерозбираючи дальше, вона вхопила танцюристку під свою паху і пустилася домів.

Дві години пізніше Тарзан зі здивуванням побачив, як кінь вернувся домів з порожним сідлом.

Але вже в найближчій хвилині перестрашений кінь гнав назад по знанім шляху.